

Ärende GRA 2016/11 **handling** 13
Handläggare Patricia Isakson Rivas

Byggnadsbolaget Curt Lundahl & Co. AB
Ombud: Advokat Fredrik Emanuel
Advokatfirman Nordia Göteborg KB
Kungsportsavenyen 1
SE-411 36 GÖTEBORG

Tillsyn avseende diskrimineringsförbudet vid tillhandahållande av bostäder

DO har granskat huruvida Byggnadsbolaget Curt Lundahl & Co. AB:s (Byggnadsbolaget) rutiner vid uthyrning av bostad för privatpersoner är förenliga med diskrimineringsförbudet i diskrimineringslagen (2008:567), DL.

DO:s beslut

DO bedömer att Byggnadsbolaget har riskerat att diskriminera personer på ett sätt som har samband med etnisk tillhörighet. Efter att Byggnadsbolaget genomfört ändringar i sin intresseanmälan föreligger inte längre denna risk. Med dessa synpunkter avslutar DO ärendet.

Om ärendet

Bakgrund till DO:s beslut att inleda tillsyn

Efter att ha tagit del av uppgifter i media beslutade DO att inleda en särskild tillsyn av Byggnadsbolaget. Enligt uppgifter från SVT Väst behövde privatpersoner ange sitt medborgarskap samt hur länge de varit bosatta i Sverige i Byggnadsbolagets intresseanmälan. SVT Väst rapporterade att personer av utländsk härkomst aktivt valdes bort i urvalet av hyresgäster, vilket resulterade i att en majoritet av hyresgästerna på fastigheten på Tycho Brahes gata i Bergsjön, Göteborg, hade traditionellt svenskklingande namn, till skillnad från hyresgästerna i grannfastigheterna.

Utredningen i ärendet

DO har begärt ett yttrande från Byggnadsbolaget i syfte att granska gällande rutiner och villkor för uthyrningen av Byggnadsbolagets bostäder till privatpersoner.

Byggnadsbolaget har genom sitt ombud sammanfattningsvis uppgett följande. Det stämmer att det bland frågor om nuvarande bostadsförhållanden, yrke, borgensman, frånskild, änklings/änka, m.m. tidigare också fanns möjlighet att kryssa i om sökanden var svensk eller utländsk medborgare. Den informationen

har utgått i den intresseanmälan som bolaget nu använder sig av, mot bakgrund av att nuvarande ledning inte ser någon anledning till att ställa en fråga om medborgarskap. Möjlighet att lämna information om medborgarskap har funnits i bolagets intresseanmälan under mycket lång tid och intresseanmälan har tillskapats långt före den nuvarande ledningens tillträde. Detta medför att bolaget idag inte kan svara på frågan om vilket skäl som ligger till grund för utformningen. Varken anställda hos Byggnadsbolaget eller sökande har tidigare särskilt uppmärksammat frågan, innan SVT ställde frågor om den. Eventuell information i dessa avseenden har aldrig i sig påverkat Byggnadsbolagets bedömning av sökande som hyresgäst.

Byggnadsbolaget tillämpar inte någon bostadskö utan prövning av anmälda bostadssökande sker vid tidpunkt då det finns en ledig bostadslägenhet hos bolaget. Lediga lägenheter annonseras sällan. En bostadssökande som kan uppvisa goda personliga rekommendationer eller referenser får i princip alltid försteg. Vid erbjudande om bostadslägenhet och vid bedömning av bostadssökanden beaktar Byggnadsbolaget enbart sakliga skäl vad gäller sökandens ekonomiska förmåga att klara hyran samt skötsamhet i tidigare boenden. Byggnadsbolaget bestrider de påståenden som framförts i artiklar och reportage angående diskriminering av bostadssökande. Byggnadsbolaget för inte heller någon statistik gällande sina hyresgäster eller hyresgästers namn.

Byggnadsbolagets tidigare muntliga uthyrningspolicy har nu nedtecknats för större tydlighet. Policyn utgår från att alla ska ha lika rätt och möjlighet att söka bostad i bolagets fastigheter och en viktig utgångspunkt är människors lika värde.

Byggnadsbolaget har även på DO:s begäran bifogat listor över de boende i två av deras bostadsområden i Göteborg.

Rättslig reglering på området

Enligt 1 kap. 4 § 1 DL, avses med direkt diskriminering att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan behandlas, har behandlats eller skulle ha behandlats i en jämförbar situation, om missgynnandet har samband med etnisk tillhörighet.

Enligt 1 kap. 4 § 2 DL avses med indirekt diskriminering att någon missgynnas genom tillämpning av en bestämmelse, ett kriterium eller ett förfaringssätt som framstår som neutralt men som kan komma att särskilt missgynna personer med viss etnisk tillhörighet, såvida inte bestämmelsen, kriteriet eller förfaringssättet har ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet.

Enligt 1 kap. 5 § 3 DL definieras etnisk tillhörighet som nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Enligt 2 kap. 12 § 1 DL är diskriminering förbjuden för den som utanför privat- och familjelivet tillhandahåller varor, tjänster eller bostäder till allmänheten.

DO:s bedömning

Det är i utredningen klarlagt att Byggnadsbolaget under en mycket lång tid har haft en intresseanmälan där bland annat uppgifter om bostadssökandes medborgarskap efterfrågats. Byggnadsbolaget har uppgett att de inte kan svara på frågan om vilket skäl som ligger till grund för utformningen. Bolaget har nu vidtagit åtgärder såsom att byta ut den tidigare intresseanmälan mot en ny som inte innehåller frågor om sökandes medborgarskap.

I förarbetena till diskrimineringslagen (prop. 2007/08:95 sidan 497) anges följande: Medborgarskap omfattas inte i sig av diskrimineringsgrunden etnisk tillhörighet. Icke berättigade krav på exempelvis svenskt medborgarskap riskerar ändå att bedömas som indirekt diskriminerande, eftersom sådana krav typiskt sett missgynnar människor med annat etniskt eller nationellt ursprung än svenskt.

Eftersom det inte har framkommit något sakligt skäl som befogar frågor om bostadssökandes medborgarskap i intresseanmälan, skulle denna fråga ha kunnat utgöra ett icke berättigat krav på svenskt medborgarskap. Ett sådant krav medför i sin tur en risk för indirekt diskriminering av bostadssökande av annat etniskt eller nationellt ursprung än svenskt.

DO konstaterar att risken för diskriminering som har förelegat inte längre är aktuell med anledning av att Byggnadsbolaget har vidtagit åtgärder. Bland dessa kan nämnas att frågan om medborgarskap samt vistelsetid i Sverige har tagits bort i intresseanmälan, samt att Byggnadsbolaget nu har nedtecknat sin tidigare endast muntliga uthyrningspolicy. I sitt yttrande har Byggnadsbolaget uttryckt att urvalet av hyresgäster endast bygger på sakliga skäl såsom skötsamhet, referenser och ekonomi och att sökandes medborgarskap aldrig i sig har påverkat Byggnadsbolagets bedömning av en sökande som hyresgäst.

DO förutsätter i och med denna försäkran att Byggnadsbolaget inte heller i fortsättningen kommer att tillämpa urvalskriterier som riskerar att diskriminera personer med annat ursprung, utan kommer att utgå från de sakliga kriterier som nu återfinns i dess nya skriftliga uthyrningspolicy.

Med dessa synpunkter avslutar DO ärendet.

Beslut i detta ärende har fattats av Rickard Appelberg efter förslag från Patricia Isakson Rivas.

Detta beslut går inte att överklaga. De bedömningar som DO gör i beslut är inte juridiskt bindande och beslutet påverkar inte enskildas möjligheter att själva väcka talan om diskrimineringsersättning i tingsrätt.

Rickard Appelberg
Enhetschef rättsenheten samhällsliv och utbildningsväsende